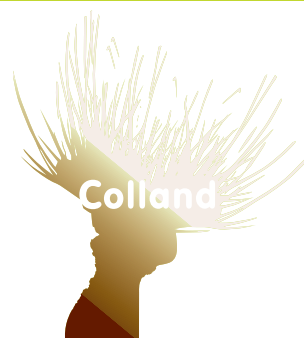

Gezond en veilig werken door jongeren in de agrarische sector

In de Arbeidstijdenwet is vastgelegd dat kinderen (van 15 jaar en jonger) in principe niet mogen werken. Voor werkzaamheden van lichte aard wordt echter een uitzondering gemaakt. In de Nadere Regeling Kinderarbeid is vastgelegd wat onder deze 'werkzaamheden van lichte aard' wordt verstaan.

Omdat 16- en 17-jarigen (jeugdigen) mogen werken, maar vanwege hun leeftijd en ervaring mogelijk nog wel extra risico's lopen, zijn in het Arbeidsomstandighedenbesluit werkzaamheden vastgelegd die jeugdigen niet of alleen onder begeleiding mogen uitvoeren.

Per 1 april 2007 is de Nadere Regeling Kinderarbeid aangepast. Belangrijke wijzigingen zijn:

- 13- en 14-jarigen mogen op zaterdag nu maximaal 7 uur i.p.v. 6 uur werken.
- Kinderen mogen nu om 7.00 uur i.p.v. om 8.00 uur beginnen.
- Kinderen mogen nu (onder strikte voorwaarden) werken aan een lopende band.
- Als van een gewasbeschermingsmiddel bekend is dat de herbetredingstijd van een gewas minder is dan 14 dagen, mogen kinderen nu binnen 14 dagen werken in of met het behandelde gewas.

Hieronder wordt verder toegelicht wat de regelgeving voor agrarische bedrijven betekent die met jongeren (willen) werken.

Vuistregel

Als je jongeren op een agrarisch bedrijf wilt laten werken, is het handig om de volgende vuistregels te onthouden:

- Kinderen van 12 jaar en jonger mogen niet werken;
- 13-, 14- en 15-jarigen mogen niet werken, behalve de lichte werkzaamheden die wel zijn toegestaan;
- 16- en 17-jarigen mogen alle werkzaamheden¹ doen, tenzij deze werkzaamheden verboden zijn;
- Medewerkers vanaf 18 jaar mogen alle werkzaamheden doen.¹

Werkzaamheden voor 13-, 14- en 15-jarigen (kinderen)

Welke werkzaamheden mogen 13-, 14- en 15-jarigen doen?

Kinderen mogen werkzaamheden van lichte aard doen, zoals:

- Plukken van fruit en groente;
- Lichte oogstwerkzaamheden;
- Lichte gewasverzorging (bijv. pluizen, dieven, toppen, inbuigen);
- Bollen pellen;
- Voeren van kleine dieren (bijv. konijnen en kippen).

Onder welke voorwaarden?

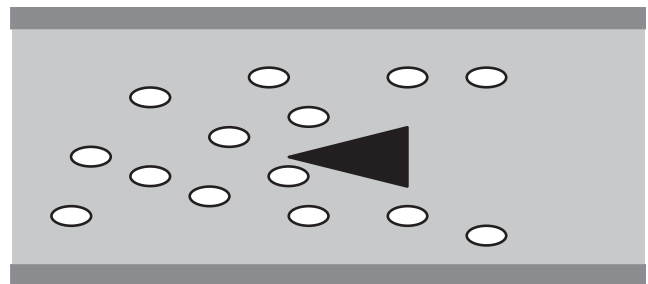
- Bij 13- en 14-jarigen moet permanent toezicht aanwezig zijn en zij mogen niet zelfstandig werken. Bij 15-jarigen moet de toezichthouder voortdurend in de nabijheid zijn. Deze hoeft dus niet permanent aanwezig te zijn; 15-jarigen mogen zelfstandig werken.
- Kinderen mogen geen werkzaamheden verrichten waarbij niet in gevarieerde werkhoudingen kan worden gewerkt, zoals langdurig staan, op de knieën zitten, in een gedraaide of gebukte houding of met geheven schouders werken.
- Kinderen mogen geen lasten tillen van meer dan 10 kg.²
- Kinderen mogen geen voorwerpen duwen of trekken waarbij meer dan 20 kg kracht nodig is.³ *(Duwen is overigens beter dan trekken.) Vuistregel is dat de spierkracht van kinderen tot 15 jaar ongeveer 40-70% bedraagt van een volwassene.*
- Kinderen mogen binnen een termijn van 14 dagen na toepassing van gewasbeschermingsmiddelen niet in of met behandelde gewassen werken. Als via het etiket of op een ander manier bekend is dat afwijkende termijnen gelden (korter of langer), dan mag hiervan worden afgeweken. Andere belangrijke informatiebronnen hierover zijn de veiligheidsinformatiebladen van de leverancier (op te vragen via www.fytostat.nl) of de lijst met veiligheidsaan-

bevelingen herbetreding gewasbeschermingsmiddelen die te vinden is op www.gewasbescherming.nl.

- Kinderen mogen geen werkzaamheden doen waarbij permanent met persoonlijke beschermingsmiddelen moet worden gewerkt.
- Kinderen mogen niet in een omgeving zijn waar machines staan waarbij snij-, knel-, plet-, elektrocutie-, brand- of valgevaar bestaat.
- Kinderen mogen alleen aan een lopende band werken als de ondernemer schriftelijke toestemming heeft van de ouders of voogd(en) (lopendebandovereenkomst).

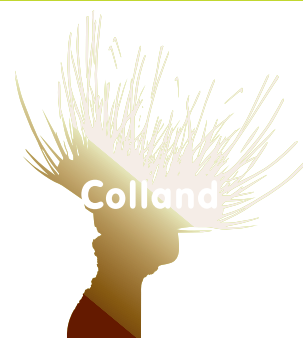
Uiteraard moeten kinderen veilig aan de band kunnen werken. Let hierbij vooral op inloopplaatsen, draaiende assen of asuiteinden. Houd er ook rekening mee dat kinderen vaak kleinere handen en vingers hebben en dus gemakkelijker ergens tussen of bij kunnen komen. Verder gelden bij het werken aan lopende banden de volgende voorwaarden:

- Laatste persoon aan de lopende band is altijd een volwassene;
- De bandsnelheid is zo dat het voorwerp (bol, vrucht, etc) zich minimaal 8 seconden binnen handbereik van het kind bevindt (40 cm breed en 45 cm diep). Dit betekent dat de bandsnelheid niet meer dan 3 meter per minuut mag zijn.
- De maximale reikafstand van kinderen is 30 cm. Als de onderarm afgesteund kan worden op een vlakke ondergrond van 8 centimeter diep en 60 centimeter breed mag de reikafstand vergroot worden tot 45 cm. Dit betekent dat de lopende band niet breder mag zijn dan 60 (of 90) cm als aan twee kanten gewerkt wordt of voorzien moet zijn van geleiders die ervoor zorgen dat de voorwerpen binnen de reikafstand komen te liggen. (zie figuur)

Looprichting van de band

- De lichaamstrillingen mogen niet meer dan $0,5 \text{ m/s}^2$ bedragen en de hand-armtrillingen niet meer dan $2,5 \text{ m/s}^2$.
- In de ruimte waar kinderen werken mag de temperatuur niet hoger zijn dan $28 \text{ }^\circ\text{C}$.
- Als met heftrucks of andere mobiele arbeidsmiddelen wordt gewerkt zijn de kinderen fysiek van het heftruckverkeer afgescheiden. Dit kan doordat in de ruimte waar gewerkt wordt niet met heftrucks wordt gereden of dat een afscheiding wordt gecreëerd tussen de werkplek van de kinderen en de heftrucks (bijv. een rij met kuubskisten).
- Kinderen mogen zich alleen verplaatsen door een ruimte waar sprake is van intern transport (bijv. met heftrucks) onder directe begeleiding van een volwassene.
- De werkgever moet er voor zorgen dat de ouders of verzorgers van 13-, 14- en 15-jarigen worden geïnformeerd over de werkzaamheden die de kinderen verrichten, welke risico's daaraan zijn verbonden en welke maatregelen zijn genomen om gevaren te voorkomen.
- Als op een bedrijf kinderen werken moet hieraan in de risico-inventarisatie aandacht worden besteed.

Werkzaamheden voor 16- en 17-jarigen (jeugdigen)

Welke werkzaamheden mogen 16- en 17-jarigen doen?

In deze leeftijdscategorie mogen jongeren in principe alle werkzaamheden uitvoeren tenzij ze gevaarlijk zijn of schade voor de gezondheid kunnen opleveren. In dat geval mogen de werkzaamheden niet of alleen onder begeleiding van een (deskundige) volwassene uitgevoerd worden.

Welke werkzaamheden mogen 16- en 17-jarigen alleen onder toezicht uitvoeren?

- Werken in een omgeving waar instortgevaar bestaat (bijv. bij sommige graafwerkzaamheden).
- Werken aan of in de buurt van hoogspanningsleidingen.
- Werken met stoffen die kunnen ontploffen, die irriterend of bijtend zijn, of waarbij op de verpakking staat dat de stof schadelijk is met als toevoeging 'onherstelbare effecten niet uitgesloten'.
- Werken met persgassen, onder druk vloeibaar gemaakte gassen en opgeloste gassen. Dat geldt ook voor werken aan of met kuipen, bassins, leidingen of reservoirs waarin zich een of meer van deze gassen bevinden.
- Het besturen van een trekker en het aan- of afkoppelen van aanhangwagens of werktuigen.

Let op: 16- en 17-jarigen mogen met een trekker op de openbare weg rijden, als ze een trekkertijdsbewijs hebben.

- Eentonig werk doen, waarvoor de jeugdige per stuk wordt betaald.
- Aan een machine of lopende band staan waarbij de werknemer niet zelf zijn werktempo kan bepalen.

Welke werkzaamheden zijn verboden voor 16- en 17-jarigen?

- Jeugdigen mogen binnen een termijn van 14 dagen na toepassing van gewasbeschermingsmiddelen alleen beschermd (lange broek en lange mouwen) in of met

behandelde gewassen werken. Als via het etiket of op een ander manier bekend is dat afwijkende termijnen gelden (korter of langer), dan mag hiervan worden afgeweken. Andere belangrijke informatiebronnen hierover zijn de veiligheidsinformatiebladen van de leverancier (op te vragen via www.fytostat.nl) of een lijst met veiligheidsaanbevelingen herbetreffend gewasbeschermingsmiddelen die te vinden is op www.gewasbescherming.nl.

- Werken met stoffen die giftig, sensibiliserend, kanker-
verwekkend, mutageen en voor de voortplanting
schadelijk zijn (gevaarsaanduidingen horen op de verpak-
king van de stoffen te staan).

Let op: hieronder vallen ook bestrijdingsmiddelen.

- Werken met stoffen die zich in het lichaam ophopen of slecht zijn voor de gezondheid (gevaarsaanduidingen horen op de verpakking van de stoffen te staan).
- Werken met biologische agentia (virussen, bacteriën) die ernstige ziekten bij mensen kunnen veroorzaken.
- Werken op lawaaiige plekken. De dagelijkse blootstelling aan lawaai mag op deze werkplekken niet hoger zijn dan gemiddeld 85 dB(A). (Zie voor de geluidsbelasting van verschillende machines en werkzaamheden in de agrarische sector de Stigas-folder 'Geef lawaai geen kans'.)
- De lichaamstrillingen mogen niet meer dan 0,5 m/s² bedragen en de hand-armtrillingen niet meer dan 2,5 m/s².

Werktijden voor jongeren van 13 t/m 17 jaar

Hoe lang en wanneer mogen 13- en 14-jarigen werken?

- Op schooldagen mogen 13- en 14-jarigen die niet op het bedrijf wonen, geen werkzaamheden verrichten op een agrarisch bedrijf. 13- en 14-jarigen die wel op het bedrijf wonen, mogen op een schooldag maximaal 2 uur werken.
- Op zaterdag mogen 13- en 14-jarigen maximaal 7 uur werken.

- Tijdens schoolweken mogen 13- en 14-jarigen maximaal 12 uur per week werken.
- Tijdens vakanties mogen zij maximaal 7 uur per dag en 35 uur per week werken.
- 13- en 14-jarigen mogen maximaal 4 vakantieweken werken, waarvan maximaal 3 weken achter elkaar.
- 13- en 14-jarigen mogen maximaal 5 dagen achter elkaar werken.
- Op zondag mogen zij niet werken.
- 13- en 14-jarigen mogen werken tussen 7.00 en 19.00 uur.
- Minimaal 14 uur rust per dag.
- Als meer dan 4,5 uur wordt gewerkt heeft een jongere minimaal een half uur pauze.

Hoe lang en wanneer mogen 15-jarigen werken?

- Een 15-jarige mag op schooldagen maximaal 2 uur per dag werken.
- Tijdens schoolweken mogen 15-jarigen maximaal 12 uur per week werken.
- Op zaterdag en zondag (en andere dagen waarop ze geen school hebben) mogen 15-jarigen maximaal 8 uur werken en ze mogen alleen op zondag werken als ze de zaterdag ervoor niet gewerkt hebben.
- 15-jarigen mogen op zondag in principe niet werken, tenzij de bedrijfsomstandigheden dit noodzakelijk maken. De werkgever moet hiervoor overeenstemming hebben met de ondernemingsraad, personeelsvertegenwoordiging of belanghebbende medewerkers. De 15-jarige mag bovendien alleen op zondag werken als zijn ouders of verzorgers ermee instemmen.
- Een 15-jarige mag in 16 weken op maximaal 11 zondagen werken.
- Tijdens vakanties mogen 15-jarigen maximaal 8 uur per dag en 40 uur per week werken.
- 15-jarigen mogen maximaal 5 dagen achter elkaar werken

- 15-jarigen mogen maximaal 6 vakantieweken werken, waarvan maximaal 4 achter elkaar.
- 15-jarigen mogen werken tussen 7.00 en 19.00 uur.
- Minimaal 12 uur rust per dag.
- Als meer dan 4,5 uur wordt gewerkt heeft een jongere minimaal een half uur pauze.

Hoe lang en wanneer mogen 16- en 17-jarigen werken?

- Schooltijd telt mee als werktijd.
- Tijdens schoolweken mag alleen op zondag gewerkt worden als de jongere de zaterdag ervoor vrij is.
- Per jaar moeten 16- en 17-jarigen minimaal 13 zondagen vrij zijn.
- 16- en 17-jarigen mogen maximaal 9 uur per dag en 45 uur per week werken en gemiddeld maximaal 40 uur per week over een periode van 4 weken.
- 16- en 17-jarigen mogen werken tussen 6.00 uur en 23.00 uur.
- Minimaal 12 uur rust per dag.
- Als meer dan 4,5 uur wordt gewerkt heeft een jongere minimaal een half uur pauze.

¹ Hierbij geldt natuurlijk wel de wetgeving, waarin sommige werkzaamheden zijn verboden (bijv. met asbest) of alleen onder voorwaarden zijn toegestaan. (bijv. alleen als men een bepaalde deskundigheid heeft.)

² Genoemde norm geldt onder gunstige omstandigheden. Dat wil zeggen de last is goed vast te pakken, kan tussen knie en schouderhoogte worden opgepakt en weggezet worden.

³ De trekkracht kan gemeten worden met een unster of trekveer. Door te duwen met een (personen)weegschaal tussen het voorwerp en uw handen, kunt u de duwkracht meten.